

GERECHTIGHEID, VREDE EN HEELHEID VAN DE SCHEPPING

NIEUWSBRIEF VAN DE COMMISSIE MISSIONAIRE BEWEGING RELIGIEUZEN

Nummer 18, november 2018

Redactioneel:

De lijst van populistische regeringsleiders die zich aan God noch gebod iets gelegen laten liggen groeit. Het lijkt een wereldwijde trend. De nieuwe Braziliaanse president Jair Bolsonaro heeft al aangekondigd uit het Klimaatakkoord van Parijs te willen stappen en het Amazonegebied verder te ontginnen. Aan de vooravond van de Klimaatconferentie in Polen (2-14 december) is dat bijzonder slecht nieuws.

Christus navolgen in situaties waarin machthebbers niet bereid zijn in gesprek te gaan met critici kan riskant zijn. Dat heeft de Australische missiezuster Patricia Fox (72) ondervonden. Zij woonde 27 jaar in de Filippijnen maar werd na een zeven maanden durende juridische strijd begin november het land uitgezet. Zuster Patricia werkte samen met boeren en inheemse bevolkingsgroepen in hun strijd voor gerechtigheid. De Filipijnse president Duterte reageerde door een uitzettingsprocedure in gang te zetten. Daarmee zendt de regering Duterte een signaal aan alle buitenlanders dat ze zich stil moeten houden over de rampzalige mensenrechtensituatie in het land. Naar schatting zijn 20.000 mensen buitengerechtelijk vermoord in de zogenaamde 'drugsoorlog' die Duterte heeft ontketend.

Zr. Patricia Fox heeft verklaard haar missiewerk voort te zetten en solidair te blijven met het Filipijnse volk in hun pleidooi en strijd, waar ze zich ook zal bevinden. Haar houding is een voorbeeld voor gelovigen wereldwijd.

Gerard Moorman

ZORG VOOR DE SCHEPPING

"Hoe ouder ik word, hoe beter ik me ervan bewust wordt dat hele kleine dingen een verschil kunnen maken in de wereld. Kleine dingen, maar is de wereld niet opgebouwd uit kleine dingen?" - Sandra Cisneros (Mexicaans-Amerikaanse schrijfster).

Klimaatpelgrimage naar Katowice

Op 4 oktober, feestdag van de H. Franciscus van Assisi, vertrok een groep klimaatpelgrims vanuit het Sint Pietersplein te Rome. Hun bestemming is Katowice in Polen, 1500 kilometer in noordelijke richting. Daar vindt van 2 tot 14 december COP24, een belangrijke klimaatop, plaats.

De landen die het Klimaatakkoord van Parijs hebben ondertekend spreken over de implementatie van de plannen om de opwarming van de aarde onder de twee graden Celsius te houden.

De groep pelgrims wordt geleid door Yeb Sano, een voormalige diplomaat die voor de Filipijnen deelnam aan klimaatonderhandelingen. De pelgrims dragen gebeden met zich mee die mensen hebben geschreven op stroken stof. Ook onderweg worden gebeden verzameld. Doel van de pelgrims is mensen beter bewust te maken van de situatie waarin de aarde, ons gemeenschappelijk huis, verkeert. *Iedereen kan gebeden aanleveren voor deze pelgrimage op:*

<http://climatepilgrimage.com>

Is kernenergie duurzaam?

Plotseling is de discussie over kernenergie terug van weggeweest. Belangrijkste argument is nu dat kernenergie nodig is om verdere klimaatverandering tegen te houden. Maar is kernenergie duurzaam? Er zijn drie zeer goede redenen om die vraag met 'nee' te beantwoorden: kernenergie is niet klimaat neutraal: bij de productie van kernenergie komen grote hoeveelheden CO₂ in de atmosfeer terecht; kernenergie is niet hernieuwbaar: uranium is een fossiele brandstof die opraakt; bij de productie van kernenergie ontstaat levensgevaarlijk radioactief afval dat niet veilig kan worden opgeborgen.

1) Kernenergie is niet klimaat neutraal: de kernreactor van een kerncentrale is het enige onderdeel in de productieketen van kernenergie waarbij geen CO₂ vrijkomt. Bij alle andere stappen in het proces is dat wel het geval: van mijnbouw, uraniumverrijking, het bouwen en ontmantelen van kerncentrales tot de verwerking en opslag van radioactief afval. Kernenergie is "de meest ingewikkelde manier om water te koken" die we kennen, de productieketen is

bijzonder lang, zo komt er bij elkaar toch veel CO₂ vrij.

2) Kernenergie is een eindige energiebron en uranium een eindige fossiele grondstof: Uitgaande van het huidige uranium gebruik, dat 67.000 ton per jaar bedraagt, zou er voldoende uranium beschikbaar zijn voor ongeveer 50 jaar. Gezien de lange tijd die het vergt om een kerncentrale te bouwen, is de geldinvestering nauwelijks de moeite waard.

3) Kernafval: Bij de winning van uranium komen enorme hoeveelheden gevaarlijk radioactief materiaal vrij die achter blijven in het milieu. En bij de productie van kernenergie ontstaat levensgevaarlijk radioactief materiaal dat vele duizenden jaren moet worden opgeslagen. Alleen weet men nog niet hoe...

Zie voor meer informatie:

<https://wisenederland.nl/kernenergie/gevar-en-van-kernenergie>

Plastic Attacks op supermarkten

Bananen, paprika's en komkommers: in de supermarkt vind je ze vaak in plastic. In meer dan twintig landen protesteerden mensen 2 juni tegen de berg plastic waarmee we worden opgezadeld. Actievoerders pakten hun inkopen uit aan de kassa en lieten het plastic afval achter in de supermarkt. Ze wilden zo winkels laten nadenken over alternatieven. "Supermarkten oververpakken eten in plastic", legt Elisah Pals van Zero Waste Nederland uit. "Terwijl dat helemaal niet nodig is." Zelf leeft ze al 2,5 jaar afvalvrij.

"Maar als je bij supermarkten blijft winkelen is dat onmogelijk. Je krijgt overal een verpakking bij, dus doe ik mijn boodschappen op de markt of haal ik ze uit de moestuin."

Plastic vergaat niet, maar breekt af in steeds kleinere stukjes. Ze komen terecht in de voedselketen, met catastrofale gevolgen voor al het leven.

Ook in ons voedsel komt plastic terug via microplastics.

De politieke besluitvorming verloopt veel te traag, menen de activisten. Met hun acties willen zij de urgentie van het probleem benadrukken. Ook in Amersfoort vond een *Plastic Attack* plaats, waaraan de Franciscaan Guy Dilweg deelnam. Zie: <https://jacquesei.wordpress.com/2018/06/03/plastic-en-zo/>

Deze 10 bedrijven overspoelen de planeet met wegwerpplastic

Een vuilniswagen vol plastic belandt elke minuut in de oceaan. Die cijfers zijn bekend – maar waar komt het allemaal vandaan? Een grote groep van 10.000 mensen is in 42 landen op zoek gegaan naar zwerfplastic. Negen maanden, zes continenten, 239 cleanups en meer dan 187.000 (!) stuks afval later, is de meest uitgebreide momentopname ooit gemaakt van bedrijven die bijdragen aan plasticvervuiling. In volgorde van meest tot minst vaak gevonden in de wereldwijde opruimactie: 1. Coca-Cola, 2. PepsiCo, 3. Nestle, 4. Danone, 5. Mondelez International, 6. Procter & Gamble, 7. Unilever, 8. Perfetti van Melle, 9. Mars Incorporated, 10. Colgate-Palmolive. Greenpeace en andere milieuorganisaties willen deze, en andere multinationals verantwoordelijk houden voor hun plasticvervuiling.

Ook burgers kunnen een rol spelen in het aanpakken van plasticvervuiling: vermijd zoveel mogelijk plastic flessen en kies voor herbruikbaar glas en metaal, plastic rietjes

weigeren, onnodige verpakkingen in supermarkten vermijden. Maar met deze acties komen we maar tot een beperkt resultaat als bedrijven zich niet aansluiten bij deze beweging en duurzamere keuzes maken.

Teken de petitie van Greenpeace tegen wegwerpplastic op:

<https://secured.greenpeace.nl/actie/plastic/>

Groenten en fruit met een vlekje

In totaal wordt zo'n tien procent van alle groenten en fruit verspild, omdat het niet voldoet aan bepaalde schoonheidsregels. Tropische fruitsoorten hebben het helemaal moeilijk, daarvan wordt 40% afgekeurd omdat ze niet voldoen aan de ideale afmeting of vorm.

Regelgeving van de Europese Unie werkt verspilling in de hand. Zo heeft de EU handelsnormen opgesteld. Deels zijn deze gericht op de versheid en veiligheid van ons eten. Maar er zijn ook specifieke handelsnormen die gericht zijn op de uiterlijke kenmerken van ons eten. Deze specifieke handelsnormen gelden voor elf soorten, zeer populaire, groenten en fruit en delen deze in drie verschillende klassen. Alleen de eerste twee klassen worden in de supermarkt verkocht. Het fruit en groente dat slechter wordt beoordeeld, wordt onder meer gebruikt in soepen en voorgesneden groentepakketten. Zo is een kromme zoete puntpaprika niet toegestaan en mogen tomaten geen uitstulpingen hebben. Hebben ze dat wel, dan worden ze domweg niet verkocht en belanden ze in de biovergister, worden ze ondergeploegd op het land, gebruikt als veevoer of simpelweg weggegooid.

Terwijl deze producten vers, veilig en lekker zijn en voedselverspilling een serieus, wereldwijd probleem is. Naast de Europese handelsnormen hebben telers ook nog te maken met de aanvullende kwaliteitseisen van Nederlandse supermarkten. Deze gaan met name over maat, vorm, glans en andere schoonheidsidealen. Deze kwaliteitseisen zijn niet bij wet bepaald en komen bovenop de wettelijke handelsnormen. Ze zijn daarom extra beperkend voor wat telers wel en niet kunnen leveren aan supermarkten. *Kromkommer* zet zich al jaren in om voedselverspilling te verminderen, onder meer door zelf met 'lelijke' groente nieuwe voedselproducten te maken. Mede gesteund door ASN Bank riep *Kromkommer* de EU en de Tweede Kamer op om de specifieke handelsnormen af te schaffen en om supermarkten te verzoeken hun aanvullende kwaliteitseisen te versoepelen. Carla Dik-Faber van de ChristenUnie diende hierop een motie in om cosmetische eisen

voor groente en fruit te schrappen en deze werd op 19 juni met 130 stemmen voor en 20 tegen aangenomen.

De bal ligt nu bij minister Schouten van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit die, na het aannemen van de motie, zich nu hard moet gaan maken voor het schrappen van de cosmetische eisen uit de Europese handelsnormen. Dat zou een grote stap betekenen in het tegengaan van voedselverspilling in Nederland en Europa.

Bron:

<https://www.voordewereldvanmorgen.nl/duurzame-blogs/dit-is-er-mis-met-ons-voedselsysteem>

VLUCHTELINGEN

"Bedenk dat er geen bekering tot God is, als er niet ook een bekering is tot de onderdrukten."

- Ignacio Ellacuría S.J. (theoloog, vermoord op 16 november 1989 in El Salvador).

Zes nieuwe 'Berlijnse muren' sinds de val van de muur

Op 9 november was het precies 29 jaar geleden dat de Berlijnse Muur viel. Een nieuw rapport toont aan dat de EU-landen sindsdien zo'n 1000 kilometer muur hebben gebouwd om migratie tegen te gaan. Dit is het equivalent van zes Berlijnse Muren. De sterkste toename vond plaats in 2015, toen zeven nieuwe muren werden gebouwd. Het rapport 'Building Walls' van de hand van het Spaanse Centre Delàs wordt mede gepubliceerd door het Transnational Institute (TNI) en Stop Wapenhandel. Het rapport onderzoekt de verschillende muren die de afgelopen jaren in Europa zijn

opgebouwd, inclusief maritieme muren, zoals Frontex-operaties op de Middellandse Zee. Van de acht maritieme operaties heeft geen enkele het redden van mensen als voornaamste doel: allen richten zich op het tegenhouden van vluchtelingen. Er is ook een sterke groei van 'virtuele' muren, door Europese programma's voor het monitoren en beheersen van grensoverschrijdende bewegingen en het verzamelen en analyseren van biometrische data. Met behulp van al deze muren wordt een 'Fort Europa' gebouwd, dat de veiligheid tegen vermeende externe dreigingen moet vergroten. Resultaat is dat vluchtelingen en migranten steeds gevaarlijkere routes nemen, dat mensensmokkelaars steeds meer geld vragen en dat veel mensen onderweg verdrinken.

Bron: Stop Wapenhandel

Kerkasiel

De Protestantse Kerk Den Haag heeft het stokje overgenomen van de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt in Katwijk met het bieden van kerkasiel aan het gezin Tamrazyan. In de Haagse Bethelkerk vinden nu 24 uur per dag kerkdiensten plaats. De regel luidt namelijk dat de autoriteiten zolang er een dienst plaatsvindt niet mogen binnen vallen. Veel voorgangers uit vele verschillende kerkelijke gezindten, en zelfs uit verschillende religies, hebben zich aangeboden om de kerkdienst te laten voortduren en daarmee de familie rust te bieden. Teruggesproken wordt op de uitgave 'Overwegingen rond kerkasiel' van de Raad van Kerken uit 1999/2004. Deze is nu op de website geplaatst ter informatie.
Bron: <https://www.nieuwwij.nl>

Tafels van hoop, 18 december

Vluchtelingen voelen zich vaak eenzaam. Persoonlijk contact is heel belangrijk voor een succesvolle integratie. Samen met scholen, kerken en families wil Kerk in Actie de vluchtelingen helpen zich hier thuis te voelen. Op 18 december (Dag van de migrant) organiseert Kerk in Actie daarom Tafels van Hoop. Zie:

<https://www.kerkinactie.nl/tafels-van-hoop>

VREDE

“De grootheid van een land kan worden afgemeten aan haar vermogen om barmhartigheid te behouden in periodes van crisis.” - Thurgood Marshall (1908 - 1993, Amerikaanse burgerrechtenadvocaat en de eerste Afro-Amerikaanse rechter van het Amerikaanse Hooggerechtshof)

Thema Wereldgebedsdag voor vrede: ‘Goede politiek beleid ten dienste van vrede’

Begin november maakte het Vaticaan het thema bekend van de volgende Wereldgebedsdag voor de vrede. Deze vindt elk jaar plaats op Nieuwjaarsdag. De boodschap die de paus bij die gelegenheid zal uitspreken staat in het teken van het thema: “Goed politiek beleid ten dienste van vrede”.

In het persbericht van het Vaticaan wordt benadrukt dat iedereen verantwoording draagt voor vrede, maar vooral diegenen die een politiek ambt bekleden. Zuiver bezien, is politiek een dienst - een daad van

naastenliefde, zoals paus Paulus VI het noemde. Die dienstbaarheid moet zich ook uitstrekken tot het milieu en de toekomst van de planeet.

Bron: Zenit.org

Jemen

Op 1 november hebben bijna 40 Nederlandse religieuze leiders een brief aan de minister-president gestuurd waarin zij een oproep doen om politieke actie te ondernemen ter bescherming van burgers in Jemen. Van de 29 miljoen inwoners verkeren er 14 miljoen in direct levensgevaar door gebrek aan voedsel. Drie miljoen mensen zijn ontheemd door bombardementen, veelal op burgerdoelen, waaronder voedselopslagplaatsen. De brief is behalve aan Premier Rutte ook verstuurd aan minister Kaag en de fractievoorzitters van de Tweede Kamer.

Met de brief hopen de schrijvers de machteloosheid over de situatie te doorbreken. “Vanuit deze door ons gedeelde verantwoordelijkheid richten wij, diverse

religies en levensbeschouwingen vertegenwoordigend, ons tot u met een hartstochtelijke bede om met alle kracht leiderschap te blijven tonen. Al het mogelijke moet worden gedaan om het lijden van de burgerbevolking in Jemen te stoppen en in hun noden te voorzien.”

Bron:

https://www.raadvanckerken.nl/pagina/5214/brandbrief_situatie_jemen

Amerikaanse terugtrekking INF-verdrag

De Amerikaans president Trump liet 22 oktober weten dat de VS zich willen terugtrekken uit het historische INF-verdrag uit 1987 (INF staat voor *Intermediate-Range Nuclear Forces*). Velen vrezen dat decennia van vooruitgang inzake nucleaire ontwapening ongedaan worden gemaakt en een nieuwe nucleaire wapenwedloop zal worden ontketend. Onder het INF-verdrag, dat in 1987 werd afgesloten tussen Michael Gorbatsjov en Ronald Reagan, moesten de VS en de toenmalige Sovjet-Unie alle nucleaire en conventionele van op de grond afgevuurde kruisvluchtwapens met een bereik van 500 tot 5500 kilometer elimineren. Het was een historische mijlpaal: de eerste keer dat een volledige categorie van nucleaire wapens verboden werd. Dankzij het verdrag vernietigden de VS en de Sovjet-Unie 2692 raketten tegen 1 juni 1991. Hieronder bevonden zich ook de Amerikaanse kruisvluchtwapens en Pershing II-raketten die in Europa geplaatst waren na het beruchte NAVO-dubbelbesluit (1979). De VS beschuldigen Rusland sinds 2014 openlijk van het schenden van het INF-verdrag. In

2017 stelde een hooggeplaatste Amerikaanse legerofficier zelfs dat Rusland al beschikte over een nieuw type van operationele grond-kruisvluchtwapens. Rusland claimt van zijn kant dat de VS het verdrag schenden door de ontwikkeling van bepaalde types drones en van interceptoren voor het Amerikaanse rakettschild. In maart 2018 kondigde de Russische president Poetin aan dat zijn land nieuwe nucleaire kruisvluchtraketten aan het testen is. In de nieuwe Amerikaanse '*Nuclear Posture Review*', gepubliceerd in februari 2018, stelden de VS nog dat ze niet uit het INF-verdrag zouden stappen. Tegelijk waarschuwden ze Rusland dat ze 'niet eeuwig de Russische niet-naleving zullen tolereren', en dreigden met economische strafmaatregelen.

Een opzegging van het INF-verdrag is een directe veiligheidsbedreiging voor Europa. Het neemt alle beperkingen weg voor Rusland om grond-kruisvluchtwapens te ontwikkelen, die in de eerste plaats gericht zullen zijn op Europa. De Europese diplomatie moet dan ook alles in het werk stellen om de VS en Rusland terug aan de onderhandelingstafel te brengen. Daarnaast toont de mogelijke Amerikaanse terugtrekking uit het INF-verdrag de kwetsbaarheid van bilaterale verdragen, en de noodzaak van multilaterale ontwapeningsverdragen zoals het Verdrag voor een Verbod op Kernwapens (TPNW). Dit laatste verdrag werd in 2017 afgesloten tussen 122 VN-lidstaten. Europese landen moeten niet langer aarzelen om dit verdrag te ratificeren, Amerikaanse kernwapens te verwijderen van Europees grondgebied en Europese financiële instellingen te verbieden om te investeren in de kernwapenindustrie. Enkel op die manier kan een nieuwe nucleaire wapenwedloop vermeden worden.

Bron: *Pax Christi Vlaanderen*

ING kernwapenvrij

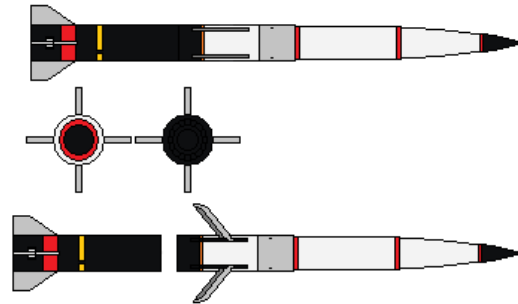
ING investeerde tussen 2014 en 2017 een bedrag van €756 miljoen in 9 kernwapenproducenten. Een van die kernwapenproducenten is Lockheed Martin, het grootste wapenbedrijf ter wereld. Dit bedrijf produceert wapens die ontworpen zijn om zoveel mogelijk burgerslachtoffers te maken. Negentig % van de klanten van ING weet niet dat ING investeert in kernwapenproducenten. Driekwart van de klanten vindt dat het echt niet kan dat ING dat wel doet. PAX roept ING op om te luisteren naar de wensen van zijn eigen klanten.

Een grote meerderheid van landen heeft vorig jaar een verdrag aangenomen dat alle kernwapens verbiedt.

De verwachting is dat het verdrag de komende twee jaar in werking zal treden. Veel van de landen waar ING actief is, sluiten zich al aan bij het verdrag. PAX roept ING op om zich aan te sluiten bij deze beweging en uit de kernwapenindustrie te stappen.

Bron:

<https://actie.paxvoorvrede.nl/actie/ing-kernwapenvrij/>

LOCKHEED MARTIN RGM- 90 SIREN

KERK WERELDWIJD

“Christus heeft geen ander lichaam op aarde dan de jouwe, geen andere handen dan die van jou, geen andere voeten dan die van jou. Door jouw ogen kijkt de barmhartigheid van Christus naar de wereld, met jouw voeten gaat Hij erop uit om goed te doen, jouw handen zijn de handen waarmee Hij mensen nu zegent.”
- Teresa van Ávila (Spaanse mystica, 1515- 1582)

Zaligverklaring van de 19 martelaren van Algerije op 8 december 2018 in Oran

De Kerk in Algerije is enthousiast bezig met de voorbereidingen van de plechtigheid ter gelegenheid van de zaligverklaring van Mgr. Pierre Claverie en zijn 18 lotgenoten. “Het wordt een bijzondere samenkomst”, schrijft de Nederlandse Witte Pater Jan Heuft vanuit Algerije.

“Naast een groot aantal christenen zal er ook een grote groep moslims aanwezig zijn.

Zij waren onze toevlucht en steun in die ‘onstuimige tijden’ van aanslagen en moorden. Dit is uiterst belangrijk, want alle 19 martelaren, zonder uitzondering, leefden in nauwe verbondenheid met de Algerijnen moslims. Dat ze toch vermoord zijn, is het gevolg geweest van de extremistische stromingen binnen de islam.”

Broeder Heuft onderstreept dat niet alleen christenen vermoord zijn, maar in diezelfde periode ook vele duizenden Algerijnse moslims. Hij verwoordt het aldus: “In beide godsdiensten zijn ‘mensen van goede wil’ vermoord door extremisten die denken dat ze de waarheid in pacht hebben en hun wil opleggen aan anderen die niet ‘volgens het boekje’ het ware geloof belijden.” Niet religie, maar die onwrikbare, meedogenloze houding zaaien vandaag de dag chaos en verdriet! Na de moord op vier Witte Paters in 1994 gingen duizenden Algerijnse moslims de straat op om hun woede en verbijstering te laten zien over dit geweld.

Hun boodschap was: “Deze vier paters waren mannen van God die wij ten volle vertrouwden.” Alle winkels van de stad sloten hun deuren om duidelijk afstand te nemen van deze laffe daad.

Broeder Heuft schrijft dat hij hoopt dat de viering van de zaligverklaring in deze geest van ontmoeting “met, in, en door onze aller en enige God” gevierd zal worden. De ceremonie vindt plaats op een kleine heuvel even buiten de stad Oran.

Bron: Broeder Jan Heuft, Witte Pater in Algiers

Button 'Thursdays in black'

De Wereldraad van Kerken heeft onlangs de campagne 'Thursdays in black' gelanceerd: het is een wereldwijde oproep die zich tegen praktijken keert waarin verkrachting en geweld tegen vrouwen gelegitimeerd wordt. Met *MeToo* en de misbruikschandalen uit de kerk is het thema onverminderd actueel.

Met het dragen van de button laten mensen zien dat ze deze cultuur van grensoverschrijdend gedrag niet accepteren.

De button is verkrijgbaar bij de Raad van Kerken te Amersfoort:

rvk@raadvankerken.nl

AGENDA

17 november, Den Bosch Oecumenisch middaggebed en viering tegen geweld tegen vrouwen, geïnspireerd door Mgr. Schraven.

Kijk voor meer informatie: [Oecumenisch middaggebed 'een litanie van hoop'](#).

17 november, Tilburg. [Regionale Startdag Vastenactie](#) voor bisdommen Den Bosch en Breda. In tegenstelling tot andere jaren organiseert de Vastenactie in samenwerking met de missiesecretarissen dit jaar regionale startdagen om de MOV-vrijwilligers voor te bereiden en te informeren over de komende vastenactiecampaagne met als thema 'Water verandert alles'.

22 november, Utrecht: Soroptimistenclub Utrecht Catharijne organiseert een symposium over de integratie van vluchtelingen en nieuwkomers. Hier komen vooral ervaringsdeskundigen aan het woord. Locatie: Janskerkhof 3 Utrecht van 16.00 tot 18.00 uur, borrel tot 19.00 uur. De volledige opbrengst van het symposium gaat naar 'FREE A GIRL': www.freeagirl.nl. Aanmelden

via: utrechtcatharijne@soroptimist.nl.

kijk voor meer informatie op:

<http://www.oecumene.nl/kalender/agenda/124-op-zoek-naar-verbinding>

23 november, Den Bosch [De katharsis van Catharina](#). Voor de laatste maal organiseren stichting Christine de Pisan en de KNR een Catharinadag over de positie van vrouwen in kerk en samenleving wereldwijd. Sprekers o.a. Lilianne Ploumen, Maaïke de Haardt en José Sanders.

24 november, Roermond / Drachten:

De regionale startdagen Vastenactie voor de bisdommen Roermond en Groningen-Leeuwarden. Kijk voor meer informatie op: [Regionale startdagen Vastenactie](#)

24 november, Utrecht: De Graalbeweging organiseert op deze dag een bijeenkomst waarin de verhalen worden verteld van vrouwen die zich sterk maken tegen geweld tegen vrouwen.

Meer informatie te vinden op: [Internationale dag tegen geweld tegen vrouwen.](#)

29 november, Amsterdam: Symposium Verschillend, en dan? Wat is de betekenis van compassie in een tijd van toenemende polarisatie? Hoe kan compassie ons helpen verschillen in achtergrond, geaardheid en overtuiging om te vormen tot een bron van inspiratie. Hoofdspreker is VU-eredoctor Karen Armstrong. Locatie: Vrije Universiteit Amsterdam van 14.30 tot 16.30 uur.

Informatie: www.nieuwwij.nl/agenda

Aanmelden via:

<https://www.vu.nl/nl/nieuws-agenda/events/verschillend-en-dan/index.aspx>

29 november, Utrecht: OikoTalk over Oikocredits landbouwinvesteringen. Frank Rubio van Oikocredit zal spreken over de laatste ontwikkelingen op het gebied van Oikocredits investeringen in landbouwcoöperaties. Adres: Oikocredit, Arthur van Schendelstraat 550 te Utrecht, van 19.00 uur tot 20.30 uur.

30 november, Zwolle: Werkconferentie Geloof, duurzaamheid en toekomst'. Een werkdag voor bestuurders van parochies, m.m.v. mgr. de Korte en mgr. van den Hout. Er zullen workshops plaatsvinden rond verschillende manieren waarop een kerkgemeenschap kan werken aan duurzaamheid. De dag vindt plaats in het Dominicanenklooster te Zwolle. Adres: Assendorperstraat 29, Zwolle. Tijd: 14.30 u. -19.30 u. Voor informatie en aanmelding: www.laudato-si.nl

COLOFON:

De CMBR is de missionaire commissie van de Konferentie Nederlandse Religieuzen. Deze nieuwsbrief verschijnt zes keer per jaar. Met deze nieuwsbrief willen we religieuzen en (leken-) missionarissen informeren over actuele thema's rond gerechtigheid, vrede, heelheid van de schepping en interreligieuze dialoog. Reacties en suggesties kunt u sturen naar: Postbus 111 5201 AC 's-Hertogenbosch Tel. 073- 692 13 88 Email: cmb@knr.nl Indien u de nieuwsbrief niet meer wenst te ontvangen, dan kunt u zich afmelden via email: cmb@knr.nl